

Försvarsdepartementet

fo.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar: En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

(Fö2023/01478)

Riksgälden har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet ”En modell för svensk försörjningsberedskap” (SOU 2023:50).

Riksgälden tillstyrker förslaget om hur den nationella försörjningsberedskapen ska samordnas

Riksgälden ställer sig positiv till förslaget att ansvaret för den nationella samordningen av försörjningsberedskapen ska ges till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Riksgälden är även positiv till den föreslagna strukturen för de sektorsvisa behovs- och försörjningsanalyser som ska ligga till grund för den nationella försörjningsanalysen.

Riksgälden noterar att beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet, enligt utredningens förslag, inte ska ta fram egna försörjningsanalyser. Utredningen motiverar förslaget om att undanta vissa beredskapssektorer från försörjningsanalysarbetet med att störningar inom dessa sektorer antagligen inte får lika stor spridning och direkta konsekvenser i samhället som de beredskapssektorer som ska ta fram försörjningsanalyser. Riksgälden har ingen invändning mot förslaget i sak, eftersom sektorn Ekonomisk säkerhet indirekt ändå kommer att omfattas av försörjningsanalyserna. Men Riksgälden vill ändå lyfta fram att störningar inom sektorn Ekonomisk säkerhet, med följderna att olika utbetalningar inte kan komma till stånd, riskerar att få betydande ekonomiska konsekvenser för samhället.

Beredskapsmyndigheternas ansvarsområden behöver tydliggöras

Beredskapsmyndigheterna föreslås ta fram behovsanalyser av försörjningsviktiga varor och tjänster inom sitt ansvarsområde.

Ansvarsområdet avser, utöver den egna verksamheten, ”hela det område som en myndighet verkar inom, eller har något slags ansvar för, till exempel ett tillsynsansvar, samordningsansvar eller ett geografiskt områdesansvar.” (avsnitt 9.5.1, ”Nya uppgifter för beredskapsmyndigheterna”). Flera myndigheter kan dock verka inom samma område och ha ett överlappande ansvar inom området. Det finns därför en risk för att även behovsanalyserna kommer att överlappa varandra och därmed överskatta behovet av försörjningsviktiga varor och tjänster. För att undvika detta menar Riksgälden att ansvarsområdet för respektive beredskapsmyndighet behöver klarläggas. Det kan ske på olika sätt, till exempel genom att denna uppgift överlämnas åt de, inom respektive beredskapssektor, ingående myndigheterna att tydliggöra sinsemellan. Det viktiga är att ansvarsområdena görs tydliga.

Beredskapsmyndigheterna behöver delta i dialogen med näringsidkare

Enligt utredningens förslag ska de sektorsansvariga myndigheterna analysera de försörjningsviktiga företagens leveransförmåga. Inom ramen för detta arbete behöver dessa myndigheter kontakta företag och föra dialog med dem om deras förutsättningar. Utredningen menar att inget hindrar att även andra beredskapsmyndigheter inom sektorn bjuds in till sådana dialoger. Riksgälden vill understryka att det är viktigt att det sker. Detta eftersom behovsanalyserna, liksom de risk- och sårbarhetsanalyser som beredskapsmyndigheterna redan ska göra, förutsätter viss kontakt med leverantörerna för att förstå de villkor och förutsättningar som omgärdar leveranserna av de försörjningsviktiga varorna och tjänsterna.

Förordningen om beredskapsersättning, beredskapslån och beredskapsgaranti kan upphävas

Riksgälden tillstyrker utredningens förslag om att upphäva förordning (1982:517) om beredskapsersättning, beredskapslån och beredskapsgaranti. Riksgälden har tidigare hemställt till regeringen om förtydliganden avseende det bemyndigande som Riksgälden har att ställa ut beredskapsgarantier enligt

den här förordningen.¹ Regeringen har inte återkommit i frågan och Riksgälden bedömer att förordningen inte kan tillämpas i dagsläget. Riksgälden har inte heller kunnat märka någon efterfrågan på dessa garantier.

Ett eventuellt behov av statliga garantier för försörjningsberedskap bör kvantifieras och ha ett klarlagt syfte

Riksgälden delar utredningens bedömning att, om den nationella försörjningsanalysen identifierar ett behov av statliga garantier, så bör analysen också kvantifiera hur stora ramar som behövs för ändamålet. Därefter kan regeringen ta ställning till om statliga garantier behövs och hur stora ramar den i så fall ska begära av riksdagen.

Riksgälden vill också betona vikten av att försörjningsanalysen i dessa fall även gör tydligt vilket problem sådana garantier ska bidra till att lösa. Det bör även uppmärksammas att statliga lån kan vara ett alternativ till garantier och att valet mellan garantier och lån bland annat bör bero på vad som framkommer av försörjningsanalysen.

Befintliga sekretessbestämmelser torde ge tillräckligt skydd för de uppgifter som kommer att omfattas av behovs- och försörjningsanalyserna

Riksgälden delar utredningens bedömning att befintliga bestämmelser om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen torde vara tillräckligt omfattande och ge ett tillräckligt skydd för de uppgifter som kommer att omfattas av myndigheternas behovs- och försörjningsanalyser.


Riksgälden är också av uppfattningen att den sekretessbrytande bestämmelse som föreslås i förordningen om statliga myndigheters beredskap bör vara tillräcklig för att uppgifter som omfattas av sekretess ska kunna delas med MSB och sektorsansvariga myndigheter i den omfattning som behövs. Riksgälden vill dock i denna del framföra följande. Bestämmelsen är utformad på ett sådant sätt att det ska vara fråga om uppgifter som MSB och sektorsansvariga myndigheter *behöver* för sitt arbete med försörjningsanalyser. En av förutsättningarna för att uppgifter som omfattas av sekretess ska kunna delas är alltså att det finns ett *behov* hos den mottagande myndigheten. Liknande sekretessbrytande bestämmelser finns i andra författningar. Av erfarenhet vill


¹ Hemställan om förtydligande av bemyndiganden för Riksgäldskontoret att utfärda vissa kreditgarantier, 2015-06-05, Dnr 2015/676.

Riksgälden här framföra att det kan uppstå situationer då begärande och utlämnande myndighet gör olika bedömningar avseende den begärande myndighetens behov. Myndigheten som har begärt uppgifterna, och som anser sig vara i behov av dem för att utföra sitt arbete, får då inte tillgång till uppgifterna. Även om Riksgälden inte anser att föreslagen lydelse bör leda till sådana situationer vill vi framhålla att det rent faktiskt har inträffat att begärande myndighet av dessa skäl inte fått tillgång till uppgifter som den anser sig vara i behov av. Det vore önskvärt med vägledning i denna del i syfte att sådana situationer undviks.

I detta ärende har riksgäldsdirektören Karolina Ekholm beslutat efter föredragning av seniora rådgivaren Karolina Holmberg.

Stockholm 2023-12-19


Karolina Ekholm, beslutande


Karolina Holmberg, föredragande